

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/61/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2122200083
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Slováčková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2122200083.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Katarína Slováčková a sudcov: Mgr. Jozef Mačej a JUDr. Ľuboslava Vanková v právnej veci starostlivosti o maloleté deti: A. B., narodený X.X.XXXX, C. B., narodená XX.X.XXXX, obe bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany, pracovisko Hlohovec, so sídlom Jarmočná 3, Hlohovec, deti rodičov: matka D. B., narodená XX.X.XXXX, bytom E. XXX, otec F. B., narodený X.X.XXXX, bytom G. XXA G., o zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Trnava č. k. 38P/1/2022-46 zo dňa 28.4.2022, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom č. k. 38P/1/2022-46 zo dňa 28.4.2022 súd prvej inštancie výrokom I. návrh otca na zníženie výživného zamietol, výrokom II. žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

Napadnutý rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou ustanovení § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 veta prvá, § 78 ods. 3 Zákona o rodine, § 58, § 52 Civilného mimosporového poriadku. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že súd naposledy rozhodoval vo veci maloletých detí A. a C. rozsudkom č. k. 17P/58/2020-60 zo dňa 1.2.2021, právoplatným dňa 11.2.2020, ktorým schválil dohodu rodičov, ktorí sa dohodli na zvýšení výšky výživného na maloletého A. na sumu 100 eur mesačne a na maloletú C. na sumu 100 eur mesačne. Matka bola zamestnaná ako výrobný operátor s príjmom v priemere 750 eur. Maloletý A. navštevoval 7. ročník základnej školy a maloletá C. navštevovala 5. ročník základnej školy. Obe maloleté deti boli zdravé a mali bežné výdavky primerané veku, každé približne 200 eur mesačne (strava 100 eur, ošatenie 60 eur, sporenie 23 eur, ZRPŠ 15 eur a 20 eur). Otec bol nezamestnaný, mal sa zamestnať u známeho s príjmom okolo 700 eur až 800 eur a mal vykonávať stavebné práce. Otec mal navyše jednu vyživovaciu povinnosť k maloletému D., s ktorého matkou žil v spoločnej domácnosti a mal na neho stanovené výživné rozhodnutím súdu vo výške 30 eur mesačne. Otec bol nezamestnaný, žil z príjmu jeho priateľky. Od poslednej úpravy výživného uplynul jeden rok, obaja rodičia sú rozvedení, matka má dve a otec tri vyživovacie povinnosti k maloletým deťom, otec nie je poberateľom žiadnych dávok sociálneho poistenia, nie je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, naposledy bol v evidencii uchádzačov o zamestnanie evidovaný od 22.2.2013 do 9.4.2013 a vyradený bol z dôvodu nespolupráce. Otec bol zamestnaný na dohodu o pracovnej činnosti, pričom pracovný čas bol dohodnutý na 10 hodín týždenne, ktorá bola ukončená na žiadosť otca dňa 15.11.2021. Za obdobie od 10.8.2021 do 15.11.2021 dosiahol otec príjem vo výške 341,11 eur v čistom, t. j. priemerne 85,28

eur mesačne. Otec žije s priateľkou a s ich spoločným synom v prenajatom 1-izbovom byte, za ktorého prenájom platí sumu 380 eur mesačne. Matka mala priemerný mesačný príjem za obdobie od februára 2021 do januára 2022 vo výške 865,45 eur v čistom. Matka žije s maloletými deťmi v rodinnom dome svojich rodičov, pričom rodičom prispieva na náklady spojené s bývaním sumou 350 eur mesačne. Maloletý A. navštevuje 8. ročník základnej školy, maloletá C. navštevuje 6. ročník základnej školy.

Vecne argumentoval súd prvej inštancie tým, že v danom prípade návrh otca na zníženie výživného nie je podaný dôvodne, nakoľko nedošlo k takej zmene pomerov na strane účastníkov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného. Otec je dobrovoľne nezamestnaný už dlhšie obdobie, čo vyplýva z jeho výpovede aj v predchádzajúcom konaní sp. zn. 17P/58/2020. Naposledy bol zamestnaný na dohodu o pracovnej činnosti v období od 10.8.2021 do 15.11.2021, pričom k ukončeniu práce došlo na základe žiadosti otca. Otec síce argumentoval tým, že sa mu nedarí nájsť si adekvátnu prácu, avšak na úrade práce sa neevidoval. Svoje tvrdenie, že by sa pokúšal si prácu nájsť a túto doposiaľ nenašiel, nijako súdu prvej inštancii nepreukázal. Otec tiež nevedel uviesť dôvod, pre ktorý sa doposiaľ nezaevidoval na úrade práce. Naposledy bol vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie v roku 2013, kedy bol vyradený z dôvodu nespolupráce. Argumentácia otca, že nie je možné si z jeho stany nájsť vhodnú prácu, sa súdu prvej inštancie javila len ako účelová. Skutočnosť, že otec je dlhodobo a opakovane dobrovoľne nezamestnaný, ako aj dočasná pracovná neschopnosť priateľky otca, nie je dôvodom na zníženie výživného. Deti nemôžu byť sankcionované znížením výživného týmto spôsobom, resp. nie je možné takto prenášať vyživovaciu povinnosť na druhého rodiča (v tomto prípade matku), ktorý si svoju povinnosť voči maloletým deťom riadne plní. V prípade ak by sa otec zamestnal, by mohol dosahovať minimálny čistý príjem vo výške 587 eur (ako pomocný stavebný robotník) až 789 eur (ako vodič taxíka) a nie ním deklarovaný príjem 550 eur mesačne. Otec sám uviedol, že je schopný dosahovať príjem vo výške 700 eur až 800 eur v čistom ako stavebný robotník. Otcovi nepríbudla žiadna ďalšia vyživovacia povinnosť. Z vyššie uvedených dôvodov súd prvej inštancie návrh otca na zníženie výživného zamietol.

Súd prvej inštancie žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania, keď v konaniach podľa Civilného mimosporového poriadku je náhrada trov konania v zásade vylúčená a neuplatňuje sa princíp úspechu, ani zavinenia.

Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie otec. V odvolaní uviedol, že je evidovaný na úrade práce a nedokáže si nájsť zamestnanie. Otec navrhol, aby odvolací súd vyhovel jeho návrhu a znížil výživné na každé maloleté dieťa na sumu 30 eur mesačne, nakoľko si je vedomý, že nedokáže platiť vyššie výživné na maloleté deti.

K odvolaniu otca sa vyjadril kolízny opatrovník. Vo vyjadrení uviedol, že so znížením výživného na maloleté deti nesúhlasí, nakoľko ním by nebol sledovaný najlepší záujem maloletých detí. Kolízny opatrovník navrhol, aby odvolací súd odvolanie otca zamietol ako nedôvodné.

K odvolaniu otca sa vyjadrila matka. Vo vyjadrení uviedla, že otec sa o maloleté deti nestará a vôbec netuší, čo obnáša starostlivosť o obe maloleté deti. Nakoľko otec má za záľubu rybárčenie, ktoré dokáže financovať, nemal by mať problém platiť adekvátne výživné, na ktorom sa dňa 1.2.2021 dohodli. Maloleté deti dospievajú a tým sa výdavky prirodzene zvyšujú.

K vyjadreniu matky k odvolaniu otca sa vyjadril otec. Vo vyjadrení uviedol, že k zvýšeniu výživného na maloleté deti došlo len z dôvodu, že si bol vedomý, že ho bude zvládať uhrádzať a však následne došiel o prácu a nie je schopný platiť výživné v určenej výške. Otec zotrval na odvolacom návrhu.

K vyjadreniu otca k vyjadreniu matky k odvolaniu otca sa vyjadrila matka. Vo vyjadrení uviedla, že s vyjadrením otca nesúhlasí. Za celý čas od rozvodu otec neprejavil žiadnu snahu o riadne platenie výživného na maloleté deti. Výdavky na maloletého A. sa zvýšili, nakoľko má kožné problémy a potrebuje okuliare.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku), oprávneným subjektom – účastníkom (§ 359 Civilného sporového poriadku), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 Civilného sporového poriadku), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 Civilného sporového poriadku) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku), preskúmal napadnutý rozsudok bez viazanosti rozsahom (§ 65 Civilného mimosporového poriadku) a dôvodmi odvolania (§ 66 Civilného mimosporového poriadku), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 Civilného mimosporového poriadku), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 Civilného mimosporového poriadku), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne päť dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 Civilného sporového poriadku) a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Pretože odvolací súd v plnom rozsahu preberá súdom prvej inštancie zistený skutkový stav, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým záverom, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie návrhu na zníženie výživného a pretože odvolací súd v celom rozsahu zdieľa i právne závery súdu prvej inštancie vo veci, ktorý na vec aplikoval správne hmotnoprávne ustanovenia a tieto v súvislosti s danou vecou i správne vyložil a preto sa stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na ustanovenie § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolací súd konštatuje správnosť jeho dôvodov a už iba odkazuje na správne a presvedčivé písomné vyhotovenie rozsudku. Odvolací súd ani s prihliadnutím na uplatnené odvolacie argumenty nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od záverov súdu prvej inštancie odchýliť a nemôže preto dať za pravdu odvolateľovi. Na zdôraznenie správnosti záverov súdu prvej inštancie sa potom žiada dodať už len nasledovné:

Predmetom konania na súde prvej inštancie bolo rozhodovanie o návrhu otca na zníženie výživného pre maloletého A. zo sumy 100 eur mesačne na sumu 30 eur mesačne a pre maloletú C. zo sumy 100 eur mesačne na sumu 30 eur mesačne počnúc dňom 15.10.2021. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol návrh otca na zníženie výživného a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Odvolaním otca bol rozsudok súdu prvej inštancie napadnutý v celom rozsahu. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku a argumenty otca predstreté v odvolacom konaní bolo posúdiť, či boli splnené podmienky pre zníženie výživného otca pre maloleté deti, odkedy a v akom rozsahu.

Podľa § 62 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť (odsek 1). Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (odsek 2). Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť (ods. 4). Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (ods. 5).

Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Stanovenie vyživovacej povinnosti povinného rodiča nie je nemenné. Môže dôjsť totiž k zmene pomerov ako na strane povinného, tak i na strane oprávneného, pokiaľ sa výrazným spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov, môžu znamenať dôvod pre novú úpravu vyživovacej povinnosti. Súd pri svojom rozhodovaní v takomto konaní zisťuje okolnosti dôležité pre určenie pôvodnej vyživovacej povinnosti a posudzuje, či sa tieto okolnosti podstatne a výrazným spôsobom zmenili, či podstatne a výrazným spôsobom zasahujú do pomerov účastníkov a či ide o zmenu, ktorá je spôsobilá privodiť potrebu novej úpravy vyživovacej povinnosti. Medzi najčastejšie dôvody zmeny pomerov možno zaradiť uplynutie dlhšieho obdobia od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti, ďalej podstatná zmena zárobkových možností a schopností povinného rodiča, prípadne i rodiča, ktorému je dieťa zverené do výchovy, pribudnutie či ukončenie vyživovacej povinnosti, ktorá bola zohľadňovaná v čase posledného rozhodnutia, u detí nastúpenie ďalšej, vyššej formy štúdia zabezpečujúcej prípravu na budúce povolanie a iné. Zmena pomerov pritom môže byť odôvodnená buď subjektívne – okolnosťami na strane povinného, resp. na strane oprávneného, alebo objektívne – vývojom životných nákladov.

Z vyššie citovaných ustanovení Zákona o rodine vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane výživou povinného. Na strane oprávneného dieťaťa je potrebné skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú dané širšie jednak potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi a závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopností žiť sa sám, schopností starať sa o seba a podobne. Vo všeobecnosti možno za odôvodnené (opodstatnené) potreby z hľadiska plnenia vyživovacej povinnosti považovať náklady spojené s výživou, ošatením, bývaním, starostlivosťou o zdravie, ako aj náklady súvisiace so vzdelaním, výchovou, kultúrnym a športovým vyžitím a záujmami. Medzi odôvodnené potreby nepatria len pravidelné mesačné výdavky, ale aj náhodné výdavky, ktoré napríklad súvisia so zdravotným stavom oprávneného ako sú napr. liečebné náklady. Súd na ne musí pri určovaní výživného prihliadnuť. Rámec odôvodnených potrieb sa súčasne so zmenenými ekonomickými pomermi a nárastom spotreby rozširuje. Na strane oprávneného sa tiež skúmajú jeho schopnosti, možnosti a majetkové pomery, existencia a počet iných osôb povinných poskytovať výživu a ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery, počet nimi vyživovaných osôb a výška takéhoto výživného ako i vyživovaciu povinnosť iných povinných voči týmto osobám.

Na strane povinného rodiča je nevyhnutné prihliadnuť na okruh osôb, ktoré sú povinné poskytovať výživné dieťaťu a výšku a spôsob už poskytovaných plnení, kde je potrebné zohľadniť tiež starostlivosť o dieťa a jeho domácnosť. Na strane povinného sa prihliada tiež najmä na jeho schopnosti, teda faktické príjmy, ale i na jeho možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosť, zručnosti, pracovné skúsenosti i situáciu na trhu práce. Okrem toho je potrebné vždy vyhodnotiť i majetkové pomery oboch povinných rodičov. Táto kategória zahŕňa jednak majetok rodičov a jednak ich životný štandard, ktorým sa navonok prezentujú. Okrem uvedeného na strane povinného rodiča je vždy potrebné prihliadnuť k počtu, druhu, výške a dôvodnosti iných vyživovacích povinností a zároveň na okruh osôb, ktoré sú povinné týmto oprávneným poskytovať výživné, ich schopnosti, možnosti a majetkové pomery. Súd je povinný prihliadať tiež na zárobkové možnosti povinných rodičov podľa príjmov z obdobia pred zmenou zamestnania vtedy, ak sa preukáže, že to bol rodič, ktorý sa vzdal bez vážneho dôvodu výhodnejšieho zamestnania alebo zárobku. V takom prípade je súd povinný skúmať dôvody, ktoré ho viedli k strate na príjmoch alebo majetku.

Výživné pre maloleté deti bolo naposledy určené rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 17P/58/2020-60 zo dňa 1.2.2021 na sumu 100 eur mesačne na každé dieťa. Matka v čase ostatnej úpravy výživného bola zamestnaná s priemerným príjmom v sume 750 eur mesačne, otec bol nezamestnaný, žil z príjmu priateľky. Maloletý A. navštevoval 7. ročník na základnej škole a maloletá C. navštevovala 5. ročník na základnej škole. Matka nemala iné vyživovacie povinnosti, otec mal ešte vyživovaciu povinnosť k maloletému D. B., narodenému X.X.XXXX. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie vyplynulo, že priemerný čistý mesačný príjem matky od februára 2021 do januára

2022 predstavuje sumu 865,45 eur. Otec v čase podania jeho návrhu na zníženie výživného bol bez zamestnania a privyrábal si brigádnickými prácami, pričom jeho príjem z brigád predstavuje sumu cca 550 eur mesačne. Otec nie je vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie, naposledy bol vedený v tejto evidencii od 22.2.2013 do 9.4.2013, vyradený bol z dôvodu nespolupráce. Otec bol v období od 10.8.2021 do 15.11.2021 zamestnaný na dohodu o pracovnej činnosti u zamestnávateľa A. H. – A., ktorý pracovný pomer bol skončený dohodu na žiadosť otca. V školskom roku 2021/2022 maloletý A. navštevoval 8. ročník na základnej škole a maloletá C. navštevovala 6. ročník na základnej škole. Počet vyživovacích povinností zostal u oboch rodičov nezmenený.

Vychádzajúc z výsledkov súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania súd prvej inštancie správne skonštatoval, že v danej veci nie sú splnené podmienky pre zníženie výživného otca na maloleté deti. Súd prvej inštancie správne porovnal pomery v čase ostatnej úpravy výživného, ktorá bola realizovaná rozsudkom Okresného súdu Trnava č. k. 17P/58/2020-60 zo dňa 1.2.2021 a náležite vyhodnotil neexistenciu dôvodov pre zmenu ostatného rozsudku o výživnom v zmysle ustanovenia § 62 a v zmysle ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Súd prvej inštancie v postačujúcom rozsahu vykonal všetky relevantné dôkazy, z ktorých zistil potrebné skutkové okolnosti, z ktorých vyvodil správny skutkový záver, na ktorý aplikoval správne príslušné právne normy. Pri zvážení celkovej finančnej a majetkovej situácii otca nemožno v neprospech maloletých detí a určenia výživného prihliadnuť na skutočnosti, ktoré viedli otca k podaniu návrhu na zníženie výživného. Odvolací súd námietky otca uvedené v odvolaní nepovažuje za dôvodné.

Výživné má zabezpečiť také materiálne podmienky pre telesný a duševný vývoj dieťaťa, v akých by sa dieťa nachádzalo, keby žilo v harmonickej spoločnej domácnosti svojich rodičov. Výživné pre dieťa má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov, a o toto právo nemôže byť ukracované. Odvolací súd poznamenáva, že ochrana práv dieťaťa zahŕňa zo strany rodičov zaistenie podmienok materiálnej a nemateriálnej povahy k tomu, aby dieťa mohlo dostatočne rozvíjať svoje možnosti a schopnosti k jeho uplatneniu v spoločnosti. Pokiaľ ide o materiálne podmienky, tieto sa realizujú prostredníctvom povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti k svojim deťom, podľa kritérií uvedených v ustanovení § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Odvolací súd poukazuje na výdavky, ktoré sú nevyhnutné na výživu dieťaťa. Náklady vyčíslené matkou sú primerané, korešpondujú s potrebami maloletých detí. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Tu odvolací súd zdôrazňuje, že to je práve matka, ktorá v prevažnej miere zabezpečuje starostlivosť o maloleté deti, uspokojuje ich každodenné potreby a stará sa o spoločnú domácnosť. Otec sa s maloletými deťmi stretáva nepravidelne, vyživovaciu povinnosť si neplní riadne.

Pri posudzovaní schopností a možností povinného rodiča nie sú rozhodné jeho skutočné zárobkové (majetkové) pomery, ale jeho reálne zárobkové (majetkové) pomery, dané napr. jeho fyzickým stavom, nadaním, množstvom získaných vedomostí a pracovnými skúsenosťami. Princíp potenciality príjmov má prednosť pred princípom fakticity príjmov. Životná úroveň povinného rodiča nemôže byť posudzovaná len so zreteľom na súčasne dosahovaný (prípadne len tvrdý) príjem. Majetkové a osobné pomery je nutné posudzovať komplexne, pričom je potrebné zohľadniť aj skutočné možnosti, schopnosti, dosiahnutú kvalifikáciu, reálne možnosti na trhu práce, ale i vôľu a snahu každého z rodičov dosiahnuť čo najvyšší zárobok. K týmto predpokladom je potrebné prihliadnuť najmä vtedy, ak by sa niektorý z rodičov vyhýbal plneniu vyživovacej povinnosti, prípadne by využitie svojich schopností a možností úmyselne či neúmyselne zanedbával. Otec maloletého, doposiaľ nezaopatreného dieťaťa, si musí byť vedomý, že má zákonnú vyživovaciu povinnosť k svojmu nezaopatrenému dieťaťu, ktoré nemá možnosť vzhľadom na svoj vek žiť samé a úmerne tejto skutočnosti je povinný vyvíjať aj patričnú snahu a úsilie zabezpečiť si adekvátny príjem a prispôbiť i svoj životný štýl. Ak schopnosti a možnosti povinného rodiča nie sú využívané adekvátne z dôvodu úmyselného vyhýbania sa zárobkovým možnostiam zodpovedajúcim jeho dosiahnutému vzdelaniu, kvalifikácii a odborným schopnostiam, súd v takomto prípade vychádza pri určovaní výšky zárobku zo zásady potenciality zárobku, čo znamená, že vychádza z fikcie príjmu, ktorý by povinný rodič mohol reálne dosiahnuť (je schopný reálne dosahovať) a nie z jeho súčasného faktického príjmu.

Vzhľadom na vyššie uvedené, preto pokiaľ otec v odvolaní namietal, že jeho finančné pomery mu nedovoľujú platiť výživné na každé maloleté dieťa 100 eur mesačne, keďže je bez práce a nemôže si nájsť prácu, je táto odvolacia námietka neopodstatnená. Otec totiž v konaní pred súdom prvej inštancie nepredložil žiaden dôkaz na preukázanie dôvodov, ktoré by mu bránili zamestnať sa. Tu sa žiada zdôrazniť, že otec je dlhodobo nezamestnaný a aj napriek tejto skutočnosti bol naposledy vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie v roku 2013, pričom z evidencie uchádzačov o zamestnanie bol vyradený pre nespokojnosť. Tiež bol otec v roku 2021 zamestnaný na dohodu o pracovnej činnosti, pričom tento pracovný pomer bol skončený dohodou na žiadosť otca, teda otec sa bez dôležitého dôvodu vzdal svojho zárobku. Konštatovanie o vzdaní sa otcom zárobku sa v plnej miere vzťahuje totiž na ukončenie pracovnoprávných vzťahov dohodou, a to osobitne, ak pri takomto kroku nemal zabezpečený vznik iného pracovnoprávného vzťahu, z ktorého by mu plynul relevantný príjem. Vzhľadom na aktuálnu situáciu na trhu práce nie je namieste ani dlhodobejšie zotrvávanie otca „v stave nezamestnanosti“. Ak ho zaťažujú finančné povinnosti (vrátane povinnosti vyživovacej), musí za účelom získania príjmu využiť všetky dostupné možnosti na získanie zamestnania, a to i požiadanim o sprostredkovanie vhodného zamestnania prostredníctvom príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Napriek skutočnosti, že otec bol dlhodobo bez zamestnania, nepodal si žiadosť o zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie, čo svedčí o jeho ľahkovážnom a nezodpovednom prístupe k možnosti zamestnať sa a neprejavil tak dostatočnú snahu o zapojenie sa do pracovného procesu využitím všetkých dostupných možností na získanie zamestnania. Ak je aj otec aktuálne evidovaný ako uchádzač o zamestnanie na príslušnom úrade práce, sociálnych vecí a rodiny tak, ako uviedol v odvolaní (v čase rozhodovania súdu prvej inštancie nebol), považuje odvolací súd toto konanie otca za účelové, motivované snahou dosiahnuť zníženie výživného na maloleté deti. I podľa názoru odvolacieho súdu sa otec stavia k možnostiam zamestnania sa a získania príjmu pasívne nevedomujúc si, že jeho vyživovacia povinnosť k deťom je prvoradá a sám sa tak svojim konaním dostal do situácie, že je bez akéhokoľvek príjmu. Každý rodič je povinný usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k deťom nebolo ohrozené. Zjednodušene povedané, rodič musí mať na zreteli vždy jeho existujúce vyživovacie povinnosti tak, aby ich plnenie žiadnym spôsobom neohrozil.

Tieto skutočnosti potom nasvedčujú záveru, že otec je v súčasnej dobe bez adekvátneho zdroja príjmu zo subjektívneho dôvodu. Navyše otec napriek tomu, že má zákonnú vyživovaciu povinnosť k svojim nezaopatreným deťom, nepreukázal, že v súčasnosti vyvíja aktívne a preukázateľne skutočné úsilie a dostatočnú snahu nájsť si svojim možnostiam a schopnostiam a primerane i zdravotnému stavu adekvátne stabilné pracovné uplatnenie s adekvátnym zárobkom a zlepšiť si tak svoje terajšie príjmové pomery. Odvolací súd tak zhodne so súdom prvej inštancie vychádza z prezumpcie, že je v možnostiach a schopnostiach otca nájsť si uplatnenie na súčasnom trhu práce. Sledovaným účelom zákonnej úpravy vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je predchádzať prípadnému ľahkomyselnému a nezodpovednému prístupu povinného rodiča k jeho vyživovacej povinnosti, má zabrániť prípadnému úmyselnému vyhýbaniu sa plneniu vyživovacej povinnosti uprednostňovaním vlastných záujmov povinného rodiča a hájiť tak predovšetkým oprávnené záujmy detí. Preto správne súd prvej inštancie návrh otca na zníženie výživného zamietol.

„Pri určení výšky výživného je rozhodujúci príjem, ktorý rodič reálne mohol dosahovať a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje, pretože princíp potenciality má prednosť pred princípom fakticity. V zmysle ustanovenia § 62 ods. 5 Zákona o rodine je rodič povinný plne rešpektovať svoju vyživovaciu povinnosť a svoje výdavky usmerniť tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti nebolo ohrozené a s využitím svojich subjektívnych vlastností a pracovných príležitostí si organizovať svoje pracovné aktivity tak, aby mal reálnu možnosť si riadne plniť svoju vyživovaciu povinnosť.“ (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Cdo/165/2017 zo dňa 27.11.2018). „Zásada, že nerozhodujú skutočné zárobkové a majetkové pomery rodičov, ale ich reálne zárobkové a majetkové možnosti, plynú z toho, že je povinnosťou rodičov, aby venovali všetky sily na dôsledné zaistenie výživy svojich detí a vyvarovali sa každého konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy detí. S povinnosťou rodičov venovať všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy detí v záujme ich náležitého telesného a duševného rozvoja sa nezhoduje, ak niektorý z rodičov mení zbytočne alebo dokonca zámerne (v snahe docieľiť nižší rozsah vyživovacej povinnosti) doterajšie zamestnanie za menej výhodné. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza

z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálne) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax, jazykové znalosti, dopyt na trhu práce. Na zníženie (stratu) príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne bez zavinenia povinného.“ (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/236/2018 zo dňa 20.02.2019).

Odvolačný súd sa tak stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie, že neboli splnené hmotnoprávne predpoklady pre zmenu súdneho rozhodnutia o vyživovacej povinnosti otca k maloletým deťom v zmysle návrhu otca podľa ustanovenia § 121 Civilného mimosporového poriadku a ustanovenia § 78 ods. 1 Zákona o rodine. S prihliadnutím na maloleté deti a mieru ich odôvodnených potrieb je na vlastnej iniciatíve a snahe otca zabezpečiť si zdroj stabilného príjmu i zo zamestnania (nielen z príležitostných brigád), s dôrazom na povinnosť vynakladať snahu upraviť si svoje osobné a zárobkové pomery adekvátne rozsahu určenej vyživovacej povinnosti. Znížením výživného by došlo k reálnemu ohrozeniu uspokojovania odôvodnených potrieb výživou oprávnených detí. Odvolačný súd predovšetkým prihliadol na skutočnosť, že vyživovacia povinnosť k deťom je prvoradou povinnosťou rodiča, ktorej plnenie má prednosť pred inými povinnosťami a nemožno sa jej zbaviť ani s poukazom na aktuálnu majetkovú a sociálnu situáciu otca.

Ani ďalšie odvolacie námietky otca odvolačný súd nepovažoval za dôvodné. Tieto sú totožné, ako boli prednesené v konaní pred súdom prvej inštancie a súd prvej inštancie sa s nimi vo svojom odôvodnení riadne a vyčerpávajúco vypořiadal. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov, súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a podobne). Na ďalšiu irelevantnú argumentáciu zachádzajúcu podrobne do nadbytočných detailov, nespôsobilú ovplyvniť výšku výživného, preto odvolačný súd nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

Odvolačný súd riadiac sa uvádzaným, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie vrátane závislého výroku o náhrade trov konania (osobitne odvolaním nenapadnutého) podľa ustanovenia § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku z dôvodu vecnej správnosti vo výroku potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolačný súd rozhodol podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania, keďže nebol zistený žiaden z dôvodov pre pripustenie výnimiek z jeho aplikácie.

Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).